

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

УДК 342.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-309-316

**Олена
ПАРШИНА©**
доктор
економічних
наук, професор

**Юрій
ПАРШИН©**
доктор
економічних
наук, доцент

(Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ)

ОСОБЛИВОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Правопорушення негативно впливають на соціально-економічний розвиток країни та в масштабах національної економіки являють загрозу загальній безпеці. З метою вирішення проблеми протидії економічній злочинності запропоновано формування комплексної моніторингової системи. Виконано дослідження видів економічної діяльності та їх ефективності у формуванні ВВП країни. Проаналізовано динаміку та надано аналіз стану скоєних правопорушень за видами економічної діяльності з кількісною оцінкою ефективності відшкодування матеріальних збитків за цими правопорушеннями. Розглянуто основні причини скоєних правопорушень за секторами економічної діяльності.

Ключові слова: вид економічної діяльності, правопорушення, відшкодування матеріальних збитків, економічна безпека.

Постановка проблеми. Події, які відбуваються в сучасному соціумі, суттєво впливають на процеси розвитку злочинності, як наслідок – на соціально-економічний стан держави. Відомо, що економічна злочинність є прямою загрозою загальній безпеці в масштабах національної економіки, а тому має бути вирішена проблема формування комплексної системи протидії економічній злочинності з боку держави.

Ефективність функціонування такої системи можна досягти двома основними шляхами. Перший стосується розвитку заходів, спрямованих на недопущення економічної злочинності, внаслідок чого досягається зниження кількості злочинів. Другий шлях передбачає розробку заходів щодо розкриття вже скоєних правопорушень економічного характеру та досягнення повного відшкодування понесених втрат. Однак одночасно важливою складовою комплексної системи має бути здатність здійснювати моніторинг, прогнозування та в аспекті стратегічного передбачення визначати сектори економіки, в яких можна очікувати можливі правопорушення. Здійснення постійного моніторингу з наданням прогнозних оцінок дасть змогу своєчасно сформулювати та запровадити відповідні превентивні заходи.

Аналіз публікацій, у яких започатковано вирішення цієї проблеми. Правопо-

---

© Паршина О.А., 2020
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7836-0140>
parschina@ukr.net

© Паршин Ю.І., 2020
ORCID iD : <https://orcid.org/0000-0002-8650-5303>
parschina@ukr.net

рушення здійснюють негативний вплив на сталий розвиток усіх сфер життєдіяльності громадян, економічну і суспільну безпеку країни. Економічна злочинність являє собою сукупність протиправних та суспільно небезпечних дій, що заподіюють суттєвої матеріальної шкоди власності як держави, так і її громадянам. Вчасно виявлені проблеми в галузі економічної злочинності, прийняття своєчасних і дієвих рішень правової спрямованості можуть надати можливість формування системних дій та заходів щодо попередження, припинення та запобігання правопорушенням у сфері економіки.

Дослідженням правопорушень у різних сферах економіки з аналізом матеріальних збитків внаслідок здійснених злочинів займаються багато науковців, серед яких можна зазначити таких: А. М. Бойко, В. А. Ліпкан, Є. В. Невмержицький, М. Ф. Стахурський, І. О. Грибок, Д. С. Цаліна, І. П. Голосніченко, О. О. Кравчук та інші. Водночас дослідження правопорушень на системному рівні з урахуванням наявних видів економічної діяльності потребують подальшого вивчення.

Метою дослідження є виконання системного аналізу скоєння правопорушень у сфері економічної діяльності з наданням кількісної оцінки щодо їх відшкодування та з визначенням основних тенденцій. Об'єктом дослідження є правопорушення у сфері економічної діяльності, а предметом дослідження – науково-методичні та прикладні аспекти аналізу правопорушень у взаємозв'язку з основними видами економічної діяльності в системі національного господарства.

Виклад основного матеріалу. Зазначимо, що криміногенна обстановка у нашій державі характеризується зростанням економічної злочинності та ускладненням застосованих способів порушень. Також з'являються нові види економічних загроз, які пов'язані з глобалізацією світової економіки, розвитком економічної інтеграції, а також із впливом центрів світової торгівлі на економічні реформи.

Сучасні вчені стверджують про наявність високого рівня кореляції між станом безробіття і негативними тенденціями злочинності. Практики в галузі юриспруденції звертають увагу на недосконалість чинного законодавства. Під час виконання досліджень встановлено, що економічна злочинність набуває системного, організованого характеру. Аналіз економічних правопорушень свідчить, що найбільш небезпечними напрямками криміналізації економічної діяльності в державі є [1]: злочини у сфері кредитно-грошових відносин і банківської діяльності, злочини на ринку цінних паперів, злочини у зовнішньоекономічній діяльності, злочини у сфері споживчого ринку, злочини у сфері приватизації державного та муніципального майна, а також податкові злочини, скоєні представниками бізнесу.

Серед причин і умов вчинення економічних злочинів слід зазначити: економічні, політичні, правові, соціально-психологічні та організаційні. Також зазначимо, що на динаміку злочинності здійснює вплив декілька причин і умов, а інколи їх поєднання з наявністю дії багатьох факторів. Доцільно зазначити наявність деструктивних тенденцій у розвитку ринкових відносин в економіці та соціальній сфері, відсутність ефективної системи державного контролю за приватизацією, процесами перерозподілу, рухом капіталів, діяльністю суб'єктів господарювання тощо. Існують недоліки в організації документообігу та обліку матеріальних цінностей, а також недоліки в діяльності правоохоронних органів, спостерігається відставання організаційно-управлінських заходів реагування на зміну криміногенної ситуації у сфері економіки.

Поставивши за мету проведення системного аналізу з визначенням тенденцій скоєння правопорушень з урахуванням основних видів економічної діяльності, зазначимо, що класифікація видів економічної діяльності (ВЕД) – це інформація, яка закодована певним чином, а її систематизація побудована на ієрархії підкласів, класів і галузей. Види економічної діяльності, які встановлені на цей час, прописані в Національному класифікаторі України [2]. На сьогодні виокремлено 21 вид економічної діяльності, які характеризують структуру національної економіки (табл. 1).

Найбільш вагомими для економіки вважаються ті види економічної діяльності, які створюють 80 % ВВП країни. За підсумками 2018 р. до цих видів слід віднести такі секції: *C* – 28,8 %, *A* – 13,0 %, *G* – 12,8 %, *H* – 6,8 %, *B* – 5,0 %, *D* – 4,8 %, *F* – 4,8 %, *L* – 4,1 %. Поряд з цим секції *A*, *G*, *F* та *L* характеризуються наявністю великої кількості правопорушень. Загалом можна констатувати, що кількість правопорушень з року в рік зростає: у 2015 р. було зафіксовано 46 780 випадків, у 2016 р. – 47 711, у 2017 р. – 52 819 та у 2018 р. – 58 527. Прикрим є те, що темпи зростань правопорушень також зростають: за 2016/15 – 102 %, 2017/16 – 110,7 % та 2018/17 – 110,8 %.

Таблиця 1

Класифікація видів економічної діяльності

№ з/п	Секція	Види економічної діяльності
1	A	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство
2	B	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів
3	C	Переробна промисловість
4	D	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря
5	E	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами
6	F	Будівництво
7	G	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів
8	H	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність
9	I	Тимчасове розміщування й організація харчування
10	J	Інформація та телекомунікації
11	K	Фінансова та страхова діяльність
12	L	Операції з нерухомим майном
13	M	Діяльність у сферах права, бухгалтерського обліку, архітектури та інжинірингу, технічні випробування та дослідження
14	N	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування
15	O	Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування
16	P	Освіта
17	Q	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги
18	R	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок
19	S	Надання інших видів послуг
20	T	Діяльність домашніх господарств
21	U	Діяльність екстериторіальних організацій і органів

Використавши ABC-аналіз [3] та метод Парето [4], було виділено такі види економічної діяльності, установлена сума матеріальних збитків яких становить 80 % від загального обсягу. Було виявлено, що у 2016 р. це такі секції: K, O, A, G, F та L (рис. 1).

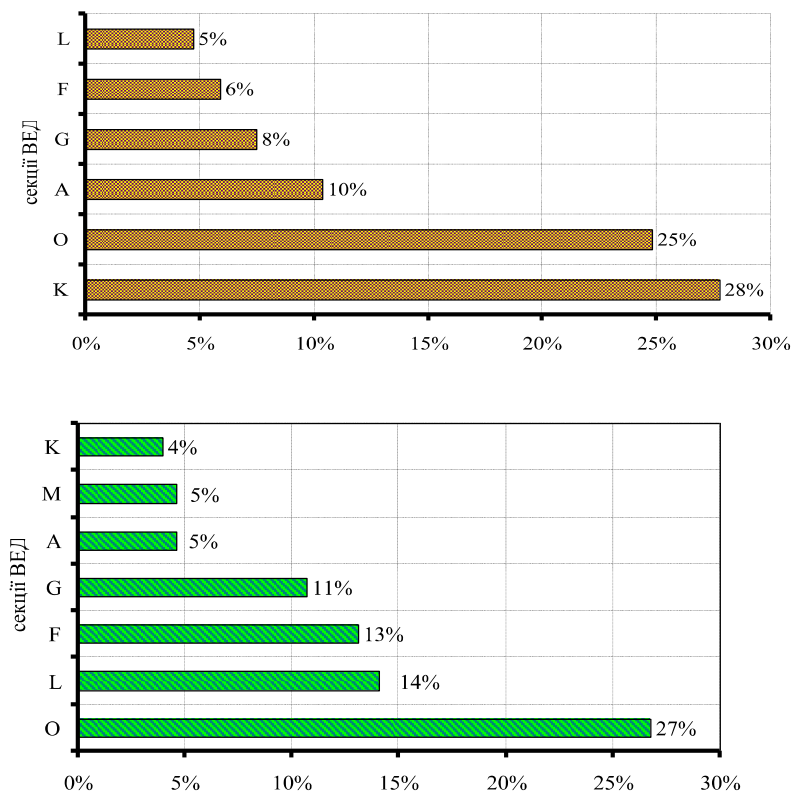

Рис. 1. Розподіл установленної суми матеріальних збитків ВЕД за 2016 р.

У 2018 р. серед «домінуючих» ВЕД були такі (за секціями): *O, L, F, G, A, M* та *K* (рис. 2). Зазначимо, що серед лідерів ВЕД за встановленою сумою матеріальних збитків у 2016 р. є: секція *K* «Фінансова та страхова діяльність», секція *O* «Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування» та секція *A* «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство». У 2018 р. провідні місця посідають такі ВЕД: секція *O* «Державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування», секція *L* «Операції з нерухомим майном» та секція *F* «Будівництво». Аномальне становище спостерігається у 2017 р., де 85 % встановленої суми матеріальних збитків припадає на секцію *O* «Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування». Графік розподілу секцій за роками щодо встановленої суми матеріальних збитків надано на рис. 2.

З погляду встановлених сум матеріальних збитків слід зазначити, що порівняно з 2016/2018 рр. вони знизилися на 13,5 %, тобто темп зростання становить 86,5 %. Для порівняння темп зростання відшкодування складає 63,1 %, тобто спостерігається підвищення значень відшкодувань на 36,9 %. Отже, якщо абстрагуватись від 2017 р., то ми могли б констатувати позитивну динаміку щодо встановлених сум матеріальних збитків та їх відшкодувань державі (рис. 3).

Розглядаючи економічні злочини загалом, можна виділити три групи основних причин та умов їх здійснення:

- 1) загальні, які пов'язані з недоліками управління або регулювання економікою, рівнем і поширеністю корупції та організованої злочинності;
- 2) конкретні, які пов'язані з численними порушеннями в процесі приватизації та лібералізації цін у період переходу системи до ринкової економіки, а також у зв'язку з тим, що у громадян відсутні практичні навички ведення справ в умовах ринку;
- 3) умови й обставини вчинення конкретного злочину, характерні тільки для конкретного злочину; вони можуть або прискорити, або відстрочити його, вплинути на розмір збитку та ймовірність розкриття.

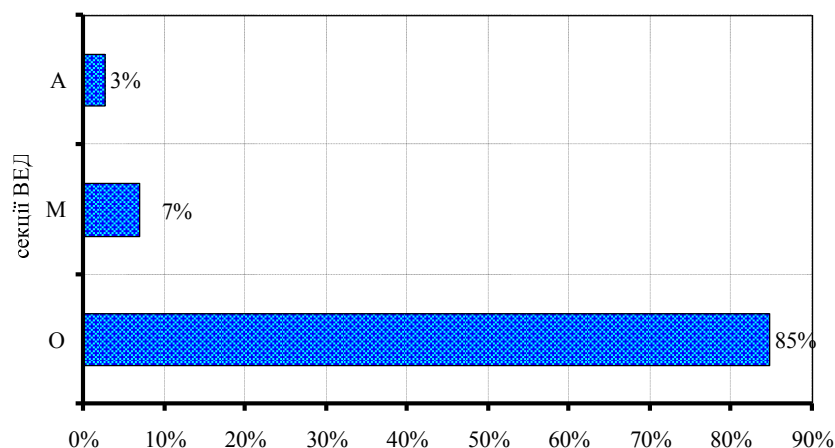
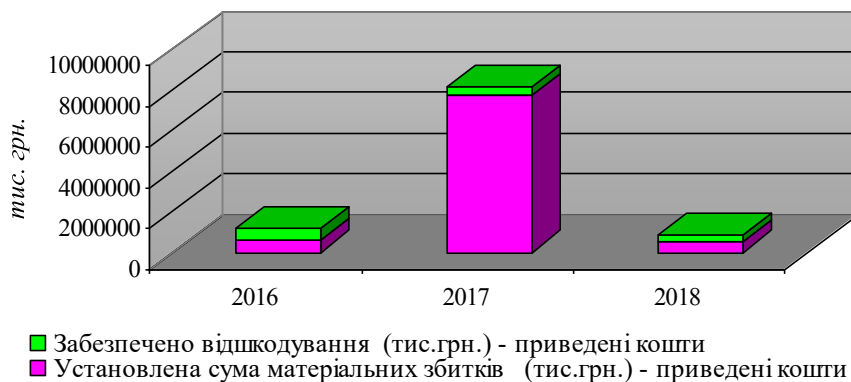

Рис. 2. Розподіл встановленої суми матеріальних збитків ВЕД за 2017 р.

Розглядаючи правопорушення у сфері сільського, лісового та рибного господарства (секція *A*), слід зазначити, що об'єктами злочинів у цій сфері можуть бути [5]: речі, майно та майнові об'єкти; трудові права громадян; довкілля і, насамперед, земля як основа виробництва; правила здійснення господарської діяльності та безпека виробництва; безпека експлуатації транспортних засобів, а також службова діяльність.

Також в останні роки в Україні масовим явищем стали порушення земельного законодавства, а саме: самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1); порушення порядку зайняття господарською та банківською діяльністю (ст. 202); забруднення або псування земель (ст. 239); порушення правил екологічної безпеки (ст. 236); порушення законодавства про захист рослин (ст. 247); безгосподарне використання земель (ст. 254). Якщо розглядати секцію *O* «Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування», доцільно зазначити, що у сфері оборони зафіксова-

но велику кількість правопорушень, до основних причин яких слід віднести [6]: відсутність чіткої стратегії щодо розвитку суб'єктів господарювання; наявність дисбалансів у системі управління об'єктами, що контролюються сферою оборони; недостатньо ефективна робота менеджменту управління Міноборони щодо забезпечення ефективного управління об'єктами державної власності, які закріплені за суб'єктами господарювання; неефективна кадрова політика відносно керівництва структурних підрозділів Міноборони; системне порушення вимог законодавства про порядок оренди державного майна; системне неврахування, а інколи ігнорування суб'єктами господарювання рекомендацій і висновків внутрішнього аудиту.

Рік	2016	2017	2018
Ефективність повернення коштів, %	87,4	5,2	63,9
Установлена сума МЗ, <i>приведені знач., тис. грн</i>	630 977	7 775 362	545 481
Відшкодування, <i>приведені знач., тис. грн</i>	551 584	403 585	348 376

Рис. 4. Установлена і відшкодована сума матеріальних збитків та ефективність повернення коштів

Щодо страхування – іншої складової частини цієї секції, то слід зазначити, що найбільш поширеним кримінальним правопорушенням є шахрайство [7], яке пов'язане з укладанням, дією та виконанням договорів про обов'язкове або добровільне страхування.

Зазначимо, що фінансове правопорушення – це дія або бездіяльність органів державної влади, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання всіх форм власності, об'єднань громадян, посадових осіб, громадян України та іноземних громадян, наслідком яких стало невиконання фінансово-правових норм [8]. У секції К «Фінансова та страхова діяльність» спостерігаються податкові правопорушення, а також правопорушення, що пов'язані з валютним регулюванням, публічними банківськими відносинами, грошово-касовими операціями та із загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

В умовах економічної нестабільності та інфляційних процесів нерухомість є однією з небагатьох галузей, куди вкладаються і інвестуються кошти громадян. Стаття 181 Цивільного кодексу України відносить до нерухомого майна (нерухомості) земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення [9]. Відоме розподілення нерухомого майна за своїм функціональним призначенням [10]. Суб'єктами злочинів у цій сфері, як правило, є особи з рівнем достатку вище середнього, які відрізняються досить високим інтелектом, знанням основ податкового законодавства, здатністю оплатити послуги консультантів, адвокатів та інших залучених фахівців.

Будівельна галузь є однією з ключових галузей економіки та відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку будь-якої країни. Водночас у цій галузі також фіксують велику кількість правопорушень. Наприклад, Запотоцький А. П. у своїй праці [11] зазначає велику кількість злочинів у сфері будівництва. Правопорушення в будівництві залежно від способів і технологій можна розподілити на: розкрадання; порушен-

ня правил безпеки під час виконання будівельних робіт; службові зловживання під час підготовки, підписання чи одержання дозвільних документів, що дозволяють отримати неправомірну вигоду.

Одним з найпопулярніших і прибуткових видів діяльності є торгівля, яку визначено ст. 263 Господарського кодексу України як діяльність суб'єктів господарювання у сфері товарного обігу, що спрямована на реалізацію продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання, а також допоміжну діяльність, яка забезпечує їхню реалізацію через надання відповідних послуг [12]. У цьому секторі економічної діяльності також відбуваються певні правопорушення. Згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення надано перелік адміністративних правопорушень у сфері торговельної діяльності [13].

Зменшити кількість злочинів у суспільстві можна за рахунок впровадження комплексної моніторингової системи, спрямованої на протидію економічній злочинності із застосуванням превентивних заходів. Під час розгляду сфери економіки для реалізації таких заходів необхідно визначити:

- структуру та основні напрями забезпечення економічної безпеки та їх пріоритети;
- моніторингові підсистеми та методи прогнозування як основи формування заходів із забезпечення економічної безпеки;
- систему кримінологічних та кримінально-правових заходів забезпечення економічної безпеки держави.

Серед загальнодержавних заходів щодо попередження економічної злочинності необхідно виділити такі: зміцнення ролі та підвищення довіри до державної влади та її інститутів; зміна парадигми стосовно механізму формування рішень у сфері кредитно-фінансових відносин; розробка спеціальних механізмів запобігання розвитку дестабілізуючих тенденцій як на рівні регіонального розвитку [14], так і на рівні національного господарства.

Важливою умовою повинно бути забезпечення невідворотності встановленої законом відповідальності за економічні злочини.

Висновки. Виявлені тенденції до збільшення кількості економічних злочинів свідчать про необхідність адекватної реакції з боку співробітників органів внутрішніх справ, особливо підрозділів по боротьбі з економічними злочинами та протидії корупції у найближчі роки.

Для ефективного вирішення проблеми протидії економічній злочинності запропоновано формування комплексної моніторингової системи, що дозволить прогнозувати та в аспекті стратегічного передбачення визначати сектори економіки, в яких можливе скоєння правопорушень.

Здійснення постійного моніторингу надає змогу розробити попереджувальні заходи, спрямовані на покращення криміногенної обстановки, у підсумку створити передумови для економічного зростання та підвищення добробуту населення.

Список використаних джерел

1. Статистична інформація. *Генеральна прокуратура України*. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113899&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 8.11.2019).
2. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (дата звернення: 10.10.2019).
3. ABC-аналіз. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/ABC-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7> (дата звернення: 18.09.2019).
4. Принцип Парето або закон 80/20. URL: <https://samorozvytok.info/content/> (дата звернення: 4.11.2019).
5. Аграрне право України : навч. посіб. 2015 р. URL: <http://mego.info/> (дата звернення: 8.11.2019).
6. Звіт про результати аудиту ефективності управління об'єктами державної власності та державним майном, закріпленим за державними підприємствами Міністерства оборони України, та використання ними коштів, отриманих на виконання замовлень Міністерства оборони України. URL: https://tr.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/4-1_2019/zvit_4-1_2019.pdf (дата звернення: 19.11.2019).
7. Засць О. М. Протидія правопорушенням у сфері страхування: порівняльно-правовий аспект. *Кримінальне право і кримінологія. Юридичний вісник*. 2014. № 1(30). С. 130–134.
8. Перелік термінів. Термін «Фінансове правопорушення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/32097> (дата звернення: 27.10.2019).

9. Цивільний кодекс України : документ 435-IV, редакція від 02.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 26.10.2019).
10. Птушкін Д. А. Законодавче регулювання правовідносин у сфері обігу нерухомості: обставини, що сприяють вчиненню кримінальних правопорушень. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 4. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1836/1/47.pdf> (дата звернення: 14.11.2019).
11. Запотоцький А. П. Криміналістична класифікація злочинів у сфері будівництва. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 1(11). С. 32–43.
12. Господарський кодекс України. Стаття 263. Господарсько-торговельна діяльність. URL: <https://urist-ua.net/> (дата звернення: 15.01.2020).
13. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення. URL: https://pidruchniki.com/91099/pravo/administrativni_prapovorushennya_galuzi_torgivli (дата звернення: 17.11.2019).
14. Паршина М. Ю. Визначення типології регіонів України за показниками випуску продукції. *Вісник Приазовського державного технічного університету*. 2014. Вип. 28. С. 220–226.

Надійшла до редакції 27.04.2020

References

1. Statystychna informatsiia [Statistical information]. Generalna prokuratura Ukrainy. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113899&libid=100820&c=edit&_c=fo (data zvernennia: 8.11.2019). [in Ukr.].
2. Klyasyfikatsiia vydiv ekonomichnoi diialnosti DK 009:2010 [Classification of types of economic activity DK 009: 2010]. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10> (data zvernennia: 10.10.2019). [in Ukr.].
3. ABC-analiz [ABC analysis]. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/ABC-%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7> (data zvernennia: 18.09.2019). [in Ukr.].
4. Pryntsyyp Pareto abo zakon 80/20 [Pareto principle or law 80/20]. URL: <https://samorozvytok.info/content/> (data zvernennia: 4.11.2019). [in Ukr.].
5. Ahrame pravo Ukrainy [Agrarian law of Ukraine] : navch. posib. 2015 r. URL: <http://mego.info/> (data zvernennia: 8.11.2019). [in Ukr.].
6. Zvit pro rezultaty audytu efektyvnosti upravlinnia ob'ektamy derzhavnoi vlasnosti ta derzhavnyum mainom, zakriplenym za derzhavnymy pidpriemstvamy Ministerstva oborony Ukrainy, ta vykorystannia nymy koshtiv, otrymanykh na vykonannia zamovlen Ministerstva oborony Ukrainy [Report on the results of the audit of the effectiveness of the management of state property and state property assigned to state-owned enterprises of the Ministry of Defense of Ukraine, and their use of funds received to fulfill orders of the Ministry of Defense of Ukraine]. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/4-1_2019/zvit_4-1_2019.pdf (data zvernennia: 19.11.2019). [in Ukr.].
7. Zaiets O. M. Protydiia pravoporushenniam u sferi strakhuvannia: porivnialno-pravovy aspekt [Counteraction to insurance offenses: comparative legal aspect]. *Kryminalne pravo i kryminolohiia. Yurydychnyi visnyk*. 2014. № 1(30). S. 130–134. [in Ukr.].
8. Perelik terminiv. Termin «Finansove pravoporushennia» [The term "Financial offense"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/32097> (data zvernennia: 27.10.2019). [in Ukr.].
9. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine] : dokument 435-IV, redaktsiia vid 02.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (data zvernennia: 26.10.2019). [in Ukr.].
10. Ptushkin D. A. Zakonodavche rehuliuвання правовідносин у сфері обігу нерухомості: обставини, шчо сприяють вчиненню кримінальних правопорушень [Legislative regulation of legal relations in the field of real estate: circumstances conducive to the commission of criminal offenses]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2017. № 4. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/1836/1/47.pdf> (data zvernennia: 14.11.2019). [in Ukr.].
11. Zapototskyi A. P. Kryminalistychna klasyfikatsiia zlochyniv u sferi budivnytstva [Forensic classification of crimes in the field of construction]. *Yurydychnyi chasopys Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. 2016. № 1(11). S. 32–43. [in Ukr.].
12. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Economic Code of Ukraine]. Statia 263. Hospodarsko-torhovelna diialnist. URL: <https://urist-ua.net/> (data zvernennia: 15.01.2020). [in Ukr.].
13. Administratyvna vidpovidalnist ta provadzhenia v spravakh pro administratyvni pravoporushennia [Administrative liability and proceedings in cases of administrative offenses]. URL: https://pidruchniki.com/91099/pravo/administrativni_prapovorushennya_galuzi_torgivli (data zvernennia: 17.11.2019). [in Ukr.].
14. Parshyna M. Yu. Vyznachennia typolohii rehioniv Ukrainy za pokaznykamy vypusku produktsii [Determining the typology of the regions of Ukraine according to production indicators]. *Visnyk Pryazovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*. 2014. Vyp. 28. S. 220–226. [in Ukr.].

SUMMARY

Olena A. Parshyna, Yurii I. Parshyn. Features and trends of offenses in of economic activity. Offenses have a negative impact on the socio-economic development of the country and make a threat to the security of the national economy.

Systematic analysis of the offenses in the sphere of economic activity with the quantitative assessment of their reimbursement and identification of the main trends during the research has been carried out. The offenses in the field of economic activity are the object of the research. The research subjects are

scientific, methodological and applied aspects of the offenses analysis in relation to the main types of economic activity in the national economy.

It has been noted that the criminal situation in our country is characterized by increasing in the economic crimes. Economic crimes are becoming systematic and have organized character. The high level of correlation between the unemployment situation and the negative crimes trends has been discovered. Economic crimes include economic, political, legal, socio-psychological and organizational reasons and conditions.

The complex monitoring system in order to solve problem of the combating economic crimes has been proposed. The effectiveness of such system can be achieved in two main ways. The first way concerns the development of measures that is aimed at the economic crimes preventing. Thus, we have the reduction of the crimes number. The second way involves the development of measures for the disclosure of the committed offenses of economic nature and the achievement of full reimbursement for the incurred losses. However, an important component of the complex system should be the ability to monitor, forecast and identify these sectors of the economy in which the possible offenses in the strategic foresight should be expected. The continuous monitoring with forecasting enables to develop and implement the appropriate preventive measures.

Studies of the economic activities with their efficiency in the formation of GDP of Ukraine have been conducted. Dynamics of the committed offenses on the types of economic activity has been analyzed. The quantitative assessment of the material losses reimbursement of these offenses has been provided. The main causes of the committed offenses in the economic sectors have been considered.

The national measures for the prevent economic crimes are: strengthening of the role and increasing of the trust to the government and its institutions; paradigm shift of the decision-making mechanism in the field of credit and financial system; development of the special mechanisms for preventing of the destabilizing tendencies both at the level of regional development and at the level of national economy.

The complex monitoring system allows to identify sectors of the national economy in the aspect of strategic forecasting. Monitoring enables to develop the preventative measures which are aimed at the improving of the environment, creating of the preconditions for the economic growth and improving of the well-being of population.

Keywords: *type of economic activity, offense, compensation for material damage, economic security.*

УДК 343.9.02

DOI: 10.31733/2078-3566-2020-2-316-320

Володимир ЄФІМОВ®

кандидат юридичних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

СУЧАСНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНИМ ЗЛОЧИНАМ В БАЗОВИХ ГАЛУЗЯХ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС

Наголошено на тому, що економічні злочини зачіпають всі види економічної діяльності, відображаються в різних сферах життя суспільства. Зросли не тільки умисні посягання на власність, а й інші злочини, пов'язані з господарською діяльністю: економічні зловживання, зловживання повноваженнями співробітниками установ, підприємств, організацій, «хабарництво», шахрайство, підробка документів. Основний тягар щодо протидії економічній злочинності лягає на Національну поліцію, і пріоритетна роль в попередженні економічних злочинів належить підрозділам кримінальної поліції, до складу якої входить департамент стратегічних розслідувань.

Ключові слова: *економічні злочини, департамент стратегічних розслідувань, організована злочинність, завдання підрозділів стратегічних розслідувань.*

Постановка проблеми. Протидія злочинності в сфері економіки актуальна на всіх етапах розвитку держави, особливо на етапі реформування правоохоронних органів незалежно від того як складаються соціально-економічної та суспільно-політичні відносини. Вказані злочини зачіпають всі види економічної діяльності, відображаються в різних сферах життя суспільства. Злочини, що вчиняються в сфері економіки в період ре-

© Єфімов В.В., 2020

ORCID iD : <https://orcid.org/0000-0002-7094-3990>

efimov2009@i.ua